

บทบาทจีนใน CLMV จะเปลี่ยนไปอย่างไรหลังโควิด-19 ท่ามกลางความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่ยังคุกรุ่นอยู่

KR CLMV Economic
Presence Index Analysis
ปีที่ 9 ฉบับที่ 1
เดือน พฤษภาคม 2564

ในช่วงที่ผ่านมา บทบาททางเศรษฐกิจของจีนในกลุ่มประเทศ CLMV นับได้ว่าโดดเด่นมาก โดยเฉพาะด้านการค้า ผ่านยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่จีนพยายามเข้ามาสร้างอิทธิพลทางเศรษฐกิจ ทั้งอิทธิพลของความเชื่อมโยงทางกายภาพ (Physical connectivity) อาทิ โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม รวมถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษต่างๆ ภายใต้ Belt and Road Initiative ซึ่งมีส่วนช่วยดึงดูด FDI จีนให้มาตั้งคลังสินค้าอุตสาหกรรมในพื้นที่ รวมถึงอุตสาหกรรมบริการที่ตอบสนองของความเป็นเมืองที่มากขึ้น ขณะเดียวกัน อิทธิพลของความเชื่อมโยงทางสถาบัน (Institutional connectivity) ของจีน อาทิ การผ่อนคลายกฎระเบียบที่เอื้อประโยชน์ต่อการค้าระหว่างประเทศ ก็มีช่วยกระตุ้นมูลค่าการค้าระหว่าง CLMV กับจีนให้เร่งตัวขึ้นได้อีกทาง

อนึ่ง โลกการค้าการลงทุนหลังโควิด-19 อาจเผชิญความไม่แน่นอนมากขึ้น ทั้งความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ รวมถึงความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทานโลกในยุคการทวนกระแสโลกาภิวัตน์อาจส่งผลให้จีนรวมถึงบริษัทต่างชาติในจีนหันมาให้ความสำคัญต่อประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียง (Regionalization) ในการเป็นห่วงโซ่อุปทานแห่งใหม่ เพื่อลดและกระจายความเสี่ยงทางด้านปฏิบัติการ หากฐานการผลิตกระจุกตัวอยู่ในจีน รวมถึงมีส่วนช่วยคานอิทธิพลด้านเศรษฐกิจจากสหรัฐฯ ในทางอ้อม โดยความสำคัญของกลุ่ม CLMV ต่อจีนภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 คาดว่าจะอยู่ในฐานะแหล่งการผลิตสินค้าทางการเกษตร รวมถึงอาหารเพื่อตอบโจทย์ความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food security) ที่ทางการจีนมุ่งเน้น นอกจากนี้ CLMV มีแนวโน้มได้รับการกระจายการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นในทิศทางที่เร่งตัวขึ้น โดยเวียดนามยังคงมีศักยภาพในการก้าวขึ้นมาเป็นหนึ่งในห่วงโซ่อุปทานใหม่สำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเข้มข้นอย่างอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ แต่อาจพยายามปรับสมดุล FDI ให้รองรับนักลงทุนสัญชาติอื่นที่มีศักยภาพสูงมากกว่าดึงดูด FDI จากจีนเป็นหลัก

ดัชนีบทบาททางเศรษฐกิจใน CLMV (KR CLMV Economic Presence Index: CLMV-EPI) ณ ไตรมาสที่ 3/2563

Rank	ดัชนีโดยรวม (Composite Index)			ดัชนีการค้า (Trade Index)			ดัชนีการลงทุน (Investment Index)			ดัชนีการท่องเที่ยว (Tourism Index)		
	Q3/2559	Q3/2561	Q3/2563	Q3/2559	Q3/2561	Q3/2563	Q3/2559	Q3/2561	Q3/2563	Q3/2559	Q3/2561	Q3/2563*
1	จีน	จีน	จีน	จีน	จีน	จีน	เกาหลี	เกาหลี	เกาหลี	จีน	จีน	ไทย
2	เกาหลี	เกาหลี	เกาหลี	เกาหลี	เกาหลี	เกาหลี	จีน	สิงคโปร์	สิงคโปร์	ไทย	เกาหลี	จีน
3	ไทย	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	ไทย	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์	จีน	จีน	เกาหลี	ไทย	เกาหลี
4	ญี่ปุ่น	ไทย	สิงคโปร์	ไทย	ญี่ปุ่น	ไทย	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น
5	มาเลเซีย	สิงคโปร์	ไทย	สิงคโปร์	สิงคโปร์	มาเลเซีย	มาเลเซีย	ไทย	ไทย	มาเลเซีย	มาเลเซีย	สิงคโปร์
6	สิงคโปร์	มาเลเซีย	มาเลเซีย	มาเลเซีย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	ไทย	มาเลเซีย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	สิงคโปร์	มาเลเซีย

*ภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายบุคคลข้ามประเทศ

หมายเหตุ: ดัชนีข้างต้นเป็นการเปลี่ยนแปลงของภาคนำเข้า การลงทุนโดยตรง และจำนวนนักท่องเที่ยวใน CLMV ของกลุ่มประเทศที่นำมาศึกษา โดยเทียบกับฐานซึ่งคือไทย (ปีฐาน = ไตรมาสที่ 1/2553) โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่าบทบาทของประเทศอื่นใน CLMV เมื่อเทียบกับไทยมีบทบาทเปลี่ยนไปอย่างไร

Disclaimer

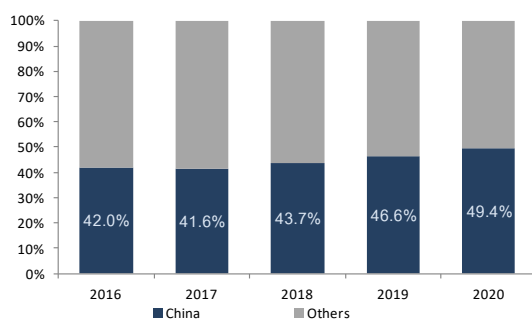
รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสี่ยงใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

จากดัชนีบทบาททางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ CLMV ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า จีนนับได้ว่ามีบทบาทมากที่สุดใน CLMV เมื่อเทียบกับไทยมาโดยตลอด โดยเฉพาะด้านการค้า ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนการนำเข้าของกลุ่มประเทศ CLMV จากจีนที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาจากร้อยละ 42.0 ในปี 2559 มาอยู่ที่เกือบครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 49.4 ในปี 2563 โดยได้การสนับสนุนผ่านยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่จีนพยายามเข้ามาสร้างอิทธิพลทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ CLMV ทั้งอิทธิพลของความเชื่อมโยงทางกายภาพ (Physical connectivity) และอิทธิพลของความเชื่อมโยงทางสถาบัน (Institutional connectivity) ซึ่งมีช่วยกระตุ้นมูลค่าการค้าระหว่างกลุ่มประเทศ CLMV กับจีนให้เร่งตัวขึ้น โดยสำหรับอิทธิพลของความเชื่อมโยงทางกายภาพ (Physical connectivity) ที่แน่นแฟ้นมากขึ้นระหว่างจีนกับ CLMV นั้นเกิดจากยุทธศาสตร์ The Belt and Road Initiative (BRI) ที่ริเริ่มอย่างเป็นทางการตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา ทั้งที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานอย่างรถไฟความเร็วสูงระหว่างจีนกับ สปป. ลาว ทางหลวงเชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครและเมืองสีหนุวิลล์ของกัมพูชา สนามบินนานาชาติแห่งใหม่ในกรุงเทพมหานครและเมืองเสียมเรียบของกัมพูชา หรือท่าเรือน้ำลึกในประเทศต่างๆ รวมถึงการลงทุนก่อสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งใหม่มากขึ้น อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุวิลล์และดาราสาครในกัมพูชา เป็นต้น โดยโครงการทั้งหมดนี้อาจมีส่วนช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงของจีนในแต่ละประเทศที่นักลงทุนจากจีนอาจมาตั้งคลังเตอร้อุตสาหกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงอุตสาหกรรมบริการที่ตอบสนองความเป็นเมืองที่มากขึ้น ซึ่งจะยิ่งเพิ่มความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ อาทิ การมาตั้งฐานการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค (รวมสินค้าอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริโภค) เพื่อจำหน่ายในประเทศที่รับการลงทุนหรือประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล (นักท่องเที่ยวและ Expats) ระหว่าง CLMV กับจีนมากขึ้น

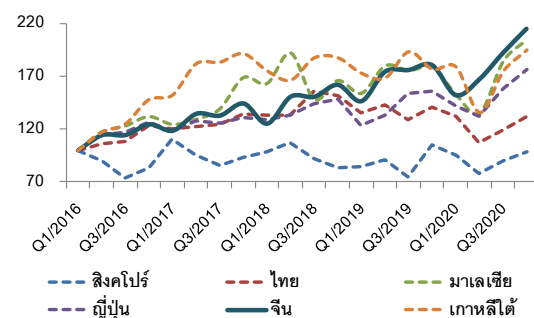
นอกจากนี้ อิทธิพลของความเชื่อมโยงทางสถาบัน (Institutional connectivity) ก็มีช่วยให้กิจกรรมการค้าระหว่างกลุ่มประเทศ CLMV กับจีนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสินค้าในรายการลดภาษีสำหรับกลุ่มประเทศ CLMV ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีนที่ทยอยปรับลดเหลือร้อยละ 0¹ ตั้งแต่ต้นปี 2559 เป็นต้นมา การให้เงินสนับสนุนในรูปแบบของเงินให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ รวมถึงการผ่อนคลายกฎระเบียบต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการค้าระหว่างประเทศ อาทิ การเพิ่มขึ้นของจำนวนด้านการค้าชายแดนของจีนกับเวียดนามที่จีนอนุญาตให้นำเข้าผลไม้จากเวียดนามหรือประเทศที่ 3² ที่ช่วยให้การส่งออกผลไม้ไปยังจีนทั้งจากเวียดนามเองและจากไทยขยายตัวได้

สัดส่วนการนำเข้าจากจีนของกลุ่มประเทศ CLMV เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ที่มา: Trademap รวบรวมและคำนวณโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ดัชนีการค้าของจีนเทียบกับปีฐาน (2016) เพิ่มขึ้นอย่างน่าจับตา

¹ ยกเว้นสินค้าในรายการอ่อนไหว (Sensitive lists) ที่บางประเทศกำหนดไว้ โดยภาษีนำเข้าต้องไม่เกินร้อยละ 5 โดยส่วนมากจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร อาทิ กัมพูชามี 6 รายการ (สัตว์ปีกที่มีชีวิตหรือเป็นเนื้อสัตว์ เนื้อปลา กล้วยไม้ พืชผัก และผลไม้บางประเภท)

² จากเดิมที่ระบุด้วยที่ด่านหยงอีฮวน (YouYiGuan) เพียงด่านเดียวก็เพิ่มเป็น 3 ด่าน ได้แก่ ด่านตงซิงและด่านผิงเสียง (เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง) ในปี 2563

Disclaimer

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (“KResearch”) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละระยะเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ตัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

ดังนั้นแล้ว บทบาทของเงินทางเศรษฐกิจที่แผ่เข้ามาในภูมิภาค CLMV นี้กำลังก่อร่างสร้างตัวขึ้นอย่างน่าจับตา ทั้งผลทางตรงในประเทศผู้รับการลงทุนอย่างการจ้างงานในประเทศ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ อาทิ โลจิสติกส์หรือการเงิน รวมถึงกิจกรรมที่ตอบสนองการท่องเที่ยว อาทิ ร้านอาหาร สถานบันเทิง ขณะเดียวกัน ก็ก่อให้เกิดผลทางอ้อมผ่านการสร้าง Soft power³ โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม อาทิ โรงเรียนสอนภาษาแมนดาริน ภาพยนตร์หรือซีรีส์จีน

ในยุคหลังโควิด-19 การบริหารจัดการความเสี่ยงทางด้านห่วงโซ่อุปทานที่เปราะบางขึ้นทั้งจากความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์และปัจจัยที่คาดเดาไม่ได้มาก่อนอย่างการแพร่ระบาดของโควิด-19 จะเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับ CLMV

อนึ่ง การทวนกระแสโลกาภิวัตน์ (De-Globalization) ที่ทั่วโลกเผชิญอยู่อันมีจุดเริ่มต้นจากสงครามการค้าและสงครามเทคโนโลยีระหว่างจีนกับสหรัฐฯ กำลังโดนซ้ำเติมจากความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทานโลกอันมีมูลเหตุจากปัจจัยที่ไม่อาจคาดเดามาก่อน อาทิ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทั่วโลก ซึ่งจากปัจจัยข้างต้นนี้ ได้ทยอยเปลี่ยนภูมิทัศน์การค้าและการลงทุนโลก โดยโลกการค้าการลงทุนหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ บริษัทข้ามชาติหลายแห่ง จากเดิมที่เน้นการกระจายฐานการผลิตขึ้นปลายน้ำหรือขึ้นส่วนต่าง ๆ ไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก โดยเฉพาะในจีนซึ่งในอดีตถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมการผลิตของโลก อาจเลือกพิจารณาเลือกภูมิภาคหรือประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียง (Regionalization) ในการเป็นตลาดผู้บริโภคหรือห่วงโซ่อุปทานแห่งใหม่ เพื่อลดความเสี่ยงทางด้านปฏิบัติการ หากเกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น ณ ที่ใดที่หนึ่งดังเช่นการหยุดชะงักของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในจีนช่วงต้นปี 2563 อันเนื่องมาจากมาตรการคุมเข้มการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19⁴ หรือแม้แต่กรณีเรือขนส่งสินค้าเกยตื้นขวางคลองสุเอซในเดือน มี.ค. 2564 ซึ่งส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานระหว่างทวีปเอเชียและยุโรป ทั้งในด้านระยะเวลาขนส่งที่นานขึ้นและต้นทุนค่าระวางเรือที่ปรับตัวสูงขึ้น

ดังนั้นแล้ว ความไม่แน่นอนทางการค้าการลงทุนอันเกิดจากกระแส De-Globalization และความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทานโลกจากปัจจัยที่ไม่อาจคาดเดาได้ล่วงหน้าอาจกระตุ้นให้บริษัทต่างชาติในจีน หรือแม้แต่บริษัทสัญชาติจีนเองยิ่งเร่งกระจายการลงทุน (Diversification) ออกจากจีน ทั้งนี้ ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์กับจีนของกลุ่มประเทศ CLMV นั้นย่อมส่งผลให้ CLMV ยังคงเป็นหนึ่งในตัวเลือกที่จีนให้ความสนใจในการเลือกเป็นฐานห่วงโซ่อุปทานการผลิตอีกแห่งหนึ่งภายหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยอาศัยข้อได้เปรียบทางด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศ CLMV ที่แน่นแฟ้นมากขึ้นในช่วงที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ผลพลอยได้ทางอ้อมที่จีนได้จากการพิจารณาความสัมพันธ์กับประเทศในกลุ่ม CLMV มากขึ้น มีส่วนช่วยคานอิทธิพลทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจจากสหรัฐฯ ได้อีกทาง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์วงจรร่วมกัน (Dual Strategy) ที่ทางการจีนได้เล็งเห็นความเสี่ยงจากพึ่งพาภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศในห้วงเวลาที่มีความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์กับสหรัฐฯ โดยหันมาเน้นการเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศ (Internal circulation) โดยยังไม่ทิ้งเศรษฐกิจระหว่างประเทศ หากแต่อาจหันมาเน้นเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศในแถบ BRI ซึ่งรวมถึงอาเซียนมากขึ้น (External circulation)

³ คำนิยามจากศ. Joseph S. Nye ระบุว่า soft power คืออำนาจที่ทำให้ประเทศอื่นปฏิบัติตามความต้องการของเราโดยไม่จำเป็นต้องมีข้อบังคับหรือข้อแลกเปลี่ยน

⁴ มาตรการคุมเข้มของทางการจีนในช่วงนั้นส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งการผลิต และการบริการที่เกี่ยวข้อง (โลจิสติกส์ การขนส่งระหว่างประเทศ) หยุดชะงักไปราว 1 เดือน (ช่วงเดือน ก.พ. 2563)

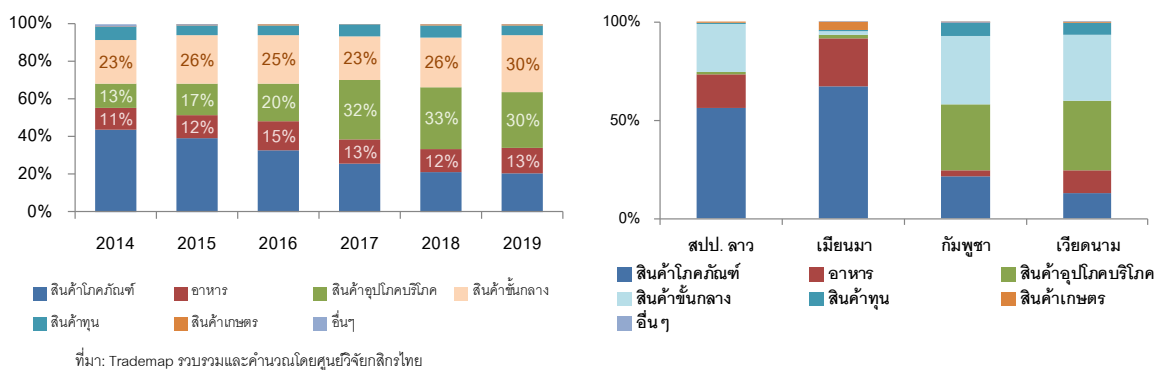
Disclaimer

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (“KResearch”) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้รับผิดชอบต่อการตัดสินใจใด ๆ ของผู้รับใช้ หรือมุ่งใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใด ๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใด ๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใด ๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใด ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

อย่างไรก็ดี อิทธิพลของเงินจะมากขึ้นหรือน้อยลงภายหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นั้นไม่ขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์ของเงินเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น หากแต่จะขึ้นอยู่กับท่าทีของกลุ่มประเทศ CLMV เองที่มีต่อเงินภายใต้ความขัดแย้งของสองมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโลกอย่างสหรัฐฯ และจีน ด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งหากพิจารณาความพยายามในการสานสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ CLMV กับทั้ง 2 มหาอำนาจในช่วงที่ผ่านมา กลุ่มประเทศ CLM ไม่ค่อยมีพัฒนาการทางด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับทางสหรัฐฯ อย่างเด่นชัดมากนัก ขณะที่ต้องยอมรับว่า เวียดนามที่โดยพื้นฐานแล้วยังมีความขัดแย้งทางภูมิศาสตร์กับจีนอยู่ได้พยายามสานสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศอื่นที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นพันธมิตรกับทางสหรัฐฯ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในระยะแรกของการเจรจาข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคแถบนี้ ก่อนที่สหรัฐฯ จะถอนตัวและกลายมาเป็น Comprehensive and Progressive TPP (CPTPP) ในปัจจุบัน หรือความพยายามที่จะเข้าร่วม The Quad (Quadrilateral Security Dialogue) ซึ่งเน้นความมั่นคงในภูมิภาคอินโดแปซิฟิก⁵ ที่ได้พยายามขยายสมาชิกให้มากขึ้นด้วยยุทธศาสตร์ใหม่อย่าง The Quad Plus ผ่านการเจรจากับสมาชิกที่มีศักยภาพมาตั้งแต่ช่วงกลางปี 2563 ซึ่งเวียดนามเป็นหนึ่งในนั้น

CLMV ส่งออกสินค้าประเภทอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้า
โครงสร้างสินค้าส่งออกของ CLMV ไปจีนแตกต่างกันออกไปตาม
ชั้นกลางไปจีนมากขึ้น

ดังนั้นแล้ว หากพิจารณาจากโครงสร้างการส่งออกของ CLMV ไปจีนในช่วงที่ผ่านมา นโยบายยุทธศาสตร์ข้างต้นของเงินที่จะมีต่อกลุ่มประเทศ CLMV ประกอบกับท่าทีของ CLMV ที่มีต่อเงินอาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 แง่มุมด้วยกัน ดังนี้

- การที่จีนยังคงเป็นตลาดผู้บริโภครายใหญ่และมียุทธศาสตร์ระยะยาวในเรื่องของความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food security) ภายใต้ยุทธศาสตร์ Dual Circulation กลุ่มประเทศ CLMV ทั้งหมดอาจก้าวขึ้นมาเป็นหนึ่งในแหล่งวัตถุดิบและภาคการผลิตสินค้าทางการเกษตร รวมถึงอาหารและเครื่องดื่มสำหรับผู้บริโภคในจีน โดยอาศัยความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ (Geographic distribution of production) ที่เหมาะสมกับการเกษตร โดยสินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออกไปจีนได้ดีขึ้นในช่วงที่ผ่านมา อาทิ ผักและผลไม้ (กล้วย) ข้าว เนื้อสัตว์ โดยเฉพาะเนื้อสุกร น้ำมันปาล์ม ยางพารา ทั้งนี้ เมียนมาและสปป.ลาวมีสัดส่วนการส่งออกสินค้ากลุ่มข้างต้นต่อสินค้าส่งออกไปจีนรวมที่ค่อนข้างสูง

⁵ ก่อตั้งโดยสมาชิกกลุ่มเบิก 4 ประเทศซึ่งได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น อินเดียและออสเตรเลีย

Disclaimer

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด (“KResearch”) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาชรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้รับผิดชอบต่อผู้รับใช้ หรือสนใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

- กลุ่มประเทศ CLMV ยังคงมีแนวโน้มได้รับการกระจายการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิตออกจากจีนเพื่อกระจายความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ โดย
 - CLMV มีแนวโน้มได้รับการลงทุนโดยตรงในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ในทิศทางที่เร่งตัวขึ้น อาทิ อุตสาหกรรมการผลิต PVC เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า (จัดอยู่ในสินค้าอุปโภคบริโภค) ซึ่งทยอยออกมาอยู่แล้วก่อนหน้านี้ ซึ่งนักลงทุนหลักในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวคาดว่าจะเป็นผู้ประกอบการจีนที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าข้างต้นมาอย่างยาวนาน (เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก) รวมถึงผู้ประกอบการสัญชาติอื่นๆ ที่เคยอยู่ในจีนบางส่วน
 - ขณะที่ อุตสาหกรรมขั้นกลางถึงสูง (Medium-high technology) ในส่วนของการผลิตชิ้นปลายน้ำและชิ้นกลางอย่างอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การผลิตสมาร์ตโฟน การผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แบบสวมใส่อัจฉริยะ (Wearable devices)⁶ หรือการผลิตวงจรรวม เวียดนามมีความพร้อมสูงมากกว่ากลุ่ม CLM จากการมีผู้ผลิต OEMs รวมถึงผู้ให้บริการด้านการผลิตทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Manufacturing Services: EMS)⁷ ที่สามารถรองรับการกระจายฐานการผลิตออกจากจีนได้ อนึ่ง เวียดนามอาจจะพยายามปรับสมดุลของการลงทุน (Rebalancing) ด้วยการดึงดูดนักลงทุนจากกลุ่มประเทศอื่นมากขึ้น อาทิ สหรัฐฯ สหภาพยุโรป หรือญี่ปุ่น เนื่องจากการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีแห่งอนาคตนั้น จีนไม่ได้เป็นผู้เล่นหลักในเวทีโลกเพียงประเทศเดียว

มุมมองบทบาททางด้านเศรษฐกิจของจีนในกลุ่มประเทศ CLMV ภายหลังโควิด-19

มุมมองความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของ CLMV กับจีน ภายหลังยุคโควิด-19	Upstream	Midstream	Downstream	ประเทศที่มีศักยภาพ
1) ต่อปัจจัยความมั่นคงทางด้านอาหารในจีน				CLMV โดยเฉพาะเมียนมา, สปป. ลาว, เวียดนาม
2) กระจายความเสี่ยงด้านห่วงโซ่อุปทาน				
- อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (รวมชิ้นส่วนประกอบ อาทิ สายเคเบิล)				CLMV โดยเฉพาะกัมพูชา เวียดนาม ส่วนเมียนมาอาจจะให้สถานการณืการเมืองคลี่คลาย
- อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีค่อนข้างสูง				เวียดนาม

ในระยะยาว ความเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศ CLMV ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้นนั้นอาจเผชิญความท้าทายมากขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีแห่งอนาคตที่รุ่นหน้าจะเปลี่ยนห่วงโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ให้สั้นลง (Shorten supply chain) ทั้งตัวผลิตภัณฑ์เอง โดยตัวอย่างที่เด่นชัดได้แก่ การผลิตยานยนต์ไฟฟ้า 1 คันจะใช้ชิ้นส่วนที่มีการเคลื่อนที่ (Moving parts) เพียงราว 90-100 ชิ้น ลดลงอย่างมากจากรถยนต์สันดาบภายในที่ใช้ moving parts ถึงกว่า 1,500 ชิ้น หรือกระบวนการผลิตที่ก้าวหน้ามากขึ้น อย่างการปรับใช้ระบบ

⁶ อาทิ นาฬิกาอัจฉริยะ Smart watch สายรัดข้อมือออกกำลังกาย

⁷ ผู้ให้บริการเดิมที่มีอยู่แล้ว อาทิ LG, Samsung หรือผู้ให้บริการใหม่ๆ ที่กระจายฐานการผลิตบางส่วนออกจากจีน อาทิ Foxconn

Disclaimer

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (“KResearch”) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

อัตโนมัติ หุ่นยนต์แทนแรงงาน หรือเทคโนโลยีการพิมพ์ 3 มิติ ที่สามารถสร้างโมเดลผลิตภัณฑ์หรือตัวสินค้าได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาการผลิตชิ้นส่วนประกอบจำนวนมากเพื่อผลิตเป็นสินค้าชิ้นปลายน้ำ ทำให้บทบาทของ CLMV ในส่วนของการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้นลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม บทบาทของ CLMV ในส่วนของอุตสาหกรรมเกษตร เกษตรแปรรูป รวมถึงอาหารและเครื่องดื่มที่จำเป็นต้องพึ่งพาวัตถุดิบจำเพาะในพื้นที่ CLMV นั้นอาจไม่ได้รับผลกระทบมากนัก

Disclaimer

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (“KResearch”) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาชรัรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้รับวัตถุประสงค์เพื่อชี้นำ เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสี่ยงใดๆที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)